

17.06.2013

Kaj/1

§ 722

Rakennuskiellon määrääminen Kallion tontille 11330/3 (nro 12197, Kaupunginteatteri)

HEL 2013-004279 T 10 03 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti määrätä 11. kaupunginosan (Kallio) korttelin nro 11330 tontin nro 3 rakennuskieltoon kahdeksi vuodeksi maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin perusteella ja 21.5.2013 päivätyn piirustuksen nro 12197 mukaisesti.

Samalla kaupunginhallitus päätti todeta, että maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että päätöksestä tulee kuuluttaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12197/21.5.2013

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Liite 1

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen määrätä 11. kaupunginosan (Kallio) korttelin nro 11330 tontin nro 3 rakennuskieltoon kahdeksi vuodeksi maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin perusteella ja 21.5.2013 päivätyn piirustuksen nro 12197 mukaisesti.

Samalla kaupunginhallitus päättäneen todeta, että maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että päätöksestä tulee kuuluttaa.

Esittelijä

Rakennuskiellon asettaminen koskee 11. kaupunginosan (Kallio) korttelin nro 11330 tonttia nro 3.

Tontti on kaupungin omistuksessa.

Tontti sijaitsee Eläintarhantien varrella. Alue on Helsingin yleiskaava 2002:n mukaan kulttuurihistoriallisesti merkittävä. Tontilla sijaitsee Helsingin kaupunginteatteri, jonka peruskorjaus on tullut ajankohtaiseksi. Samassa yhteydessä selvitetään rakennuksen teknisiä ja toiminnallisia muutostarpeita ja laajennus mahdollisuuksia.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa kaupunginteatterin rakennuksen kulttuurihistoriallisista arvoista liittyen asemakaavan muutostyön valmisteluun. Kaupunginmuseo toteaa lausunnossaan muun muassa seuraavaa: Vuonna 1967 valmistuneen Helsingin kaupunginteatterin rakennus kuuluu arkkitehti professori Timo Penttilän päätöiden joukkoon. Kaupunginteatteri on säilynyt hyvin alkuperäisessä muodossaan. Alkuperäistä teatterirakennusta on laajennettu harjoitusnäyttämöosalla (Studio Elsa) vuosien 1987–89 välillä. Laajennuksen suunnitteli edelleen arkkitehti Timo Penttilä yhdessä Kari Lindin ja Sakari Tilanterän kanssa. Teatterirakennus ympäröivine puistoalueineen on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja se kuuluu Museoviraston RKY 2009 -kohdeluetteluun osana kokonaisuutta Finlandia-talo, Kaupunginteatteri ja Kulttuuritalo. Lisäksi rakennus kuuluu Docomomon modernin arkkitehtuurin merkkiteosten valikoimaan. Rakennus on alkuperäisessä käytössään.

Tontilla on voimassa asemakaava nro 9203 (vahvistettu 16.12.1986). Asemakaavassa rakennus on merkitty kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi.

Voimassa oleva asemakaava on suojelun osalta vanhentunut eikä sillä pystytä turvaamaan rakennuksen rakennushistoriallisesti merkittäviä arvoja.

Alueelle on valmisteilla asemakaavan muutos, jossa tontilla sijaitseva Kaupunginteatterin rakennus merkitään suojeltavaksi ja mahdollistetaan laajennusosien rakentaminen rakennuksen arvoja ja alueen ominaisuuksia vaarantamatta. Samalla tutkitaan ympäröivien puistojen suojelemistarpeita osana rakennustaiteellista ja kulttuurihistoriallista kokonaisuutta.

Rakennuskielto on tarpeellinen, jotta kaavoitusprosessin aikana voitaisiin turvata rakennuksen ja sen ympäristön suojeluarvojen säilyminen.

17.06.2013

Kaj/1

Kaupunkisuunnitteluvirasto on laatinut rakennuskieltoalueesta 21.5.2013 päivätyn piirustuksen nro 12197.

Esittelijä toteaa, että päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12197/21.5.2013

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen
Liite 1

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.05.2013 § 165

HEL 2013-004279 T 10 03 05

Ksv 4183_1, karttalehti G3

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että 11. kaupunginosan (Kallio) korttelin 11330 tonttia 3 koskeva rakennuskielto asetetaan kahdeksi vuodeksi maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin perusteella (piirustus nro 12197, päivätty 21.5.2013).

Käsittely

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

21.05.2013 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Matti Niiranen

Jäsen Niiranen ilmoitti olevansa esteellinen asiassa ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Perttu Pulkka, arkkitehti, puhelin: 310 37465
perttu.pulkka(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 25.4.2013

HEL 2013-004279 T 10 03 05

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Helsingin kaupunginteatterin rakennuksen kulttuurihistoriallisista arvoista, liittyen asemaakaavan muutostyön valmisteluun.

Historia

Nykymuotoinen kaupunginteatteri syntyi 1900-luvun alkupuolella toimineiden työväennäyttämöiden sulautuessa uuteen kunnalliseen teatterilaitokseen. Ajatus Helsingissä toimivien Kansanteatterin ja Työväenteatterin yhdistämisestä kaupunginteatteriksi oli virinnyt jo 1930-luvulla. 1940-luvun lopulta alkaneen komiteatyön pohjalta uuden kaupunginteatterin rakennuspaikaksi kaavailtiin aiemmin esillä olleen Hakaniemen torin sijaan puistomaista sijaintia Eläintarhan lahden rannalla. Rakennuksen sijoittuminen seuraa Yrjö Lindegrenin ja Erik Kråkströmin vuonna 1954 laatiman keskustasuunnitelman periaatteita. Sisälahtien rannat oli suunnitelmassa varattu kulttuurielämän ja julkisen toiminnan alueeksi, avointa rakennustapaa noudattaen. Kaupunginteatteri liittyy ympäristöön jonka muut merkkirakennukset ovat Kallion virastotalo (Heikki ja Kaija Siren, 1965) sekä Ympyrätalo (Heikki ja Kaija Siren, 1968). Kaupunginteatterin sijoittumista luonnosteltiin Kallion virastotalon suunnittelukilpailun yhteydessä vuonna 1958. Rakennuksesta käytiin arkkitehtuurikilpailu vuosina 1960-61, jonka arkkitehti Timo Penttilä yhdessä arkkitehti Kari Virran kanssa voitti ehdotuksellaan Arlecchino. Päätös teatterin rakentamisesta tehtiin vuonna 1965, samana vuonna jolloin myös Kaupunginteatteri hallinnollisesti perustettiin. Teatteri aloitti toimintansa uudessa talossa vuonna 1967.

Kaupunginteatterin rakennus käsittää kaksi näyttämöä, suuren ja pienen, katsomoineen 920 ja 220-300 hengelle. Näihin kumpaankin liittyvät lämpiötilat vaatehalleineen sekä näyttämöihin liittyvät kulissivarastot, kulissimaalaamo ja puutyöpaja. Lisäksi teatterirakennus sisälsi alun alkaen kaikki teatterin toiminnalle ja henkilökunnalle tarpeelliset tilat, teatterin johtajasta suutariin – kuten rakennuksen esittelyssä todettiin.

Teatterin suunnittelun lähtökohtina oli näyttämötilojen sijoittaminen yhtenäisille tasoille sekä koko rakennuksen sijoittaminen tontille niin, että komea puusto mahdollisimman hyvin säilyisi. Tämän johdosta rakennus on tontin pohjoisosassa osittain upotettu jyrkkään kalliorinteeseen, jolloin pimeät näyttämö- ja varastotilat sijoittuvat vasten kalliota. Yleisötilat sijaitsevat rakennuksen eteläsivulla pitkänä nauhana, jolloin suuren näyttämön lämpiötiloista avautuivat esteettömät näkymät puistoon. Henkilökunnan tilat, toimistot, harjoitushuoneet, puvusto sekä ruokala sijaitsevat ylemmissä kerroksissa, ja käynti näihin tapahtuu rakennuksen pohjoispuolelta neljännestä kerroksesta. Rakennuksen terassoitu julkisivuarkkitehtuuri korostaa sen plastista muotoa. Ulokkeelliset horisontaalit rakenteet ovat luonteenomaisia niin sisä- kuin ulkotiloissa, liittäen ne arkkitehtuurin keinoin toisiinsa. Näyttämötorni muodostaa teatterin näkyvän kaupunkikuvallisen dominantin. Rakennuksen julkisivuverhouksena käytettiin Arabian tehtaan valmistamia keraamisia vaaleita laattoja, jotka oli kiinnitetty muuraamalla betonilaattoihin.

Kaupunginteatteri on säilynyt hyvin alkuperäisessä muodossaan. Alkuperäistä teatterirakennusta on laajennettu harjoitusnäyttämöosalla (Studio Elsa) vuosien 1987-89 välillä. Laajennuksen suunnitteli edelleen arkkitehti Timo Penttilä yhdessä Kari Lindin ja Sakari Tilanterän kanssa. Laajennusosan julkisivuissa ja sisätiloissa toistettiin osin alkuperäisen teatterirakennuksen ratkaisuja, osin käytettiin poikkeavia materiaaleja ja yksityiskohtia. Laajennus sopeutuu kokonaisuuteen ehjänä uutena kerrostumana.

Arvotus

Kaupunginteatterin nykyinen asemakaava on vuodelta 1986, eikä se sisällä rakennussuojelumerkintöjä; kaava on rakennussuojelun näkökulmasta vanhentunut. Kaupunginteatterin tontti on luonteeltaan puistomainen, kiinnittyen elimellisesti ympäröivään maisemaan. Osa alueen puustosta periytyy ilmeisesti teatterin rakentamista edeltävältä vaiheelta, jolloin rakennuspaikalla sijaitti kolme puurakenteista huvilaa. Kaupunginteatterin rakennus kuuluu Museoviraston listaukseen Valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä

(RKY 2009), osana Finlandia-talo, Kaupunginteatteri ja Kulttuuritalo –kohdetta. Kaupunginteatteri kuuluu myös kansainvälisen docomomo-järjestön hyväksymään suomalaisen modernin arkkitehtuurin merkkiteosvalikoimaan. Kaupunginteatterista on valmistunut rakennushistoriaselvitys ja inventointi 10.2.2013 (Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy).

Vuonna 1967 valmistuneen Helsingin kaupunginteatterin rakennus kuuluu kansainvälistä tunnusta saaneen arkkitehti professori Timo Penttilän päätöiden joukkoon. Rakennus on eräs varhaisimmista maamme kunnallisista teatterirakennuksista, ja sen tilaratkaisu pitää sisällään koko laitosteatterin toiminnallisen kokonaisuuden, mikä korostaa kohteen historiallista merkitystä. Rakennus suunniteltiin erityisen huolellisesti ja yksityiskohtaisesti korkeatasoisin materiaalein; kohteen rakennustaiteellinen arvo ja säilyneisyys on huomattavan korkea. Helsingin kaupunginteatterin rakennus kuuluu suomalaisen 60-luvun modernin arkkitehtuurin merkkiteosten joukkoon. Rakennuksen kaupunkikuvallinen arvo on merkittävä, niin lähiympäristön näkökulmasta kuin osana 1950-luvulta muotoa saanutta laajempaa kulttuuri- ja hallintorakennusten kaupunkimaisemaa. Kaupunginmuseon kannan mukaan on tärkeää ajantasaistaa Kaupunginteatterin asemakaava suunnitellun peruskorjauksen yhteydessä, ja varustaa kohde asemakaavassa rakennussuojelumerkinnöin, jotka turvaavat kohteen kulttuurihistoriallisesti merkittävien arvojen säilymisen. Kaupunginmuseo tulee laatimaan kohteen tarkemmat suojelutavoitteet kaavan valmistelun yhteydessä. Helsingin kaupunginmuseo puoltaa Helsingin kaupunginteatterin alueen asettamista rakennuskieltoon.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, tutkija, puhelin: +358 9 310 36973
mikko.lindqvist(a)hel.fi